

ВІДГУК

офіційної опонентки докторки педагогічних наук,
професорки кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної
Азії Навчально-наукового інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

АСАДЧИХ ОКСАНИ ВАСИЛІВНИ

про дисертацію **Моргун Олександри Олександрівни**

**«Формування лінгвокультурної компетентності майбутніх
перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти»**

подану до захисту на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань

01 Освіта (Освіта/Педагогіка)

Зміни в освітньому просторі України детермінували перегляд вимог до професійної компетентності фахівців, які активно взаємодіють у міжнародних та міжкультурних комунікаціях. У зв'язку з цим дослідження лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови у контексті науково-методичних аспектів, включаючи структуру, складові та фактори, що впливають на її формування набуває актуальності.

Дисертаційну працю Олександри Моргун присвячено комплексному дослідженню формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови та перевірці педагогічних умов її формування.

Тема дисертації є **актуальною** з огляду відповідності загальним тенденціям у сучасних лінгвокультурологічних дослідженнях, а також визнанням прогресивних надбань Китаю, які зумовлюють необхідність досягнення взаєморозуміння і співпраці із цією потужною нацією, вивчення її мови та культури й виникненням необхідності підготовки

висококваліфікованих фахівців у галузі сходознавства для сприятливих взаємовідносин між двома країнами.

У роботі чітко сформульована **мета**, яка полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці моделі формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти та педагогічних умов її реалізації під час професійної підготовки. Досягненню мети сприяло окреслення таких **завдань**: розкрити та схарактеризувати зміст і структуру феномену «лінгвокультурна компетентність майбутніх перекладачів китайської мови», визначити поняття «детермінанти формування лінгвокультурної компетентності», уточнити поняття «засіб формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови»; з'ясувати теоретико-методологічні передумови формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти; виявити критерії, показники, сучасний стан та рівні сформованості лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти; визначити й науково обґрунтувати педагогічні умови формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти; розробити й експериментально перевірити модель та методику формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти.

Об'єктом дослідження обрано професійно-мовленнєву підготовку майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти, а **предметом** є зміст і методика формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, є високою й базується на аналізі наукових джерел за окресленою проблемою, постановці мети і завдань, використанні сучасних методів дослідження, зіставленні та критичному формулюванні отриманих результатів та висновків.

У дисертації сформульовано та обґрунтовано результати та висновки, які відзначаються **достовірністю** та **науковою новизною**, оскільки новизна дослідження полягає в самій постановці проблеми. Наукові положення сформульовані самостійно й відображають особистий внесок дисертантки у розвиток методики навчання майбутніх перекладачів китайської мови в Україні. **Наукова новизна** отриманих результатів полягає в тому, що *вперше* визначено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови (забезпечення системності, комплексності й поетапності навчання майбутніх перекладачів лінгвокультурологічних аспектів у межах вивчення китайської мови; відображення просвітницько-філософських ідей, літературно-художньої спадщини, національно-культурних цінностей у змісті навчання майбутніх перекладачів; організація процесу формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в єдності аудиторних і позааудиторних занять з китайськомовних дисциплін з орієнтацією на активну самостійну роботу здобувачів вищої освіти). Обґрунтовано сутність поняття «лінгвокультурна компетентність майбутніх перекладачів китайської мови», визначено поняття «детермінанта формування лінгвокультурної компетентності»; розроблено модель (пізнавально-накопичувальний, практико-діяльнісний, продуктивно-творчий етапи) формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови; визначено критерії оцінювання зазначеного феномена (культурно-просвітницька компетенція, літературно-художня компетенція, порівняльно-

культурологічна компетенція, професійно-комунікативна компетенція) із відповідними показниками; описано рівні сформованості лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови (високий, достатній, задовільний, низький); уточнено поняття «засіб формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови»; подальшого розвитку дістала методика формування іншомовної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблено й апробовано діагностувальну й експериментальну методики формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови; відібрано китайськомовні лінгвокультурологічно-спрямовані тексти (інформаційно-філософські, прозаїчні і ліричні твори, фольклорні твори) як навчальний матеріал; розроблено систему вправ з трьома підсистемами (ознайомлювальна, операційна, конструктивно-перекладацька), що сприяє розвитку і вдосконаленню знань і вмінь майбутніх перекладачів китайської мови у межах формування їхньої лінгвокультурної компетентності; укладено навчальний посібник «Культурологічні нариси Піднебесної» та спецпрактикум «Основи лінгвокультурної компетентності перекладача китайської мови» з метою покращення умов вивчення китайської мови крізь призму культури Китаю й України та забезпечення адаптації здобувачів вищої освіти до міжкультурної комунікації. Результати дослідження можуть бути використані у процесі викладання фахових дисциплін, що забезпечують мовну підготовку фахівців-сходознавців: «Практичний курс китайської мови», «Проблеми міжкультурної комунікації», «Фразеологія у перекладі», «Труднощі перекладу художнього тексту», «Особливості перекладу усної комунікації», «Теорія і практика перекладу», у ході проходження перекладацької практики, під час написання курсових та під час проведення освітньо-культурних заходів.

Результати дисертаційної роботи пройшли належну **апробацію**, були оприлюднено і обговорені у доповідях на трьох міжнародних науково-практичних конференціях. Основний зміст дослідження відображено у 11 **публікаціях** авторки: 2 статті – у науковому фаховому виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази Web of science, 1 стаття у виданнях категорії Б з педагогіки, 3 статті – у наукових періодичних виданнях інших держав, 5 тез, 3 – апробаційного характеру, що відповідає вимогам пунктів 8-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44.

Загальний обсяг дисертації разом із бібліографією становить 356 сторінок, основний зміст викладено на 198 сторінках. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Хотілося б відзначити композиційну збалансованість роботи. Науковий текст вирізняється аргументованістю, стандартизованістю, структурованістю та об'єктивністю. У Вступові дисертантка належним чином обґрунтовує актуальність роботи, її завдання, предмет і об'єкт дослідження, окреслює новизну та актуальність розвідки, теоретичне і практичне значення отриманих результатів, наводить факти про їх апробацію.

Структура дисертаційного дослідження є логічна, цілісна та продумана й відповідає меті й завданням, визначеним у Вступі. У **Першому розділі** роботи "Теоретичні засади формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти" подано критичний огляд сучасних наукових підходів до аналізу теоретичних засад поняття лінгвокультурна компетентність майбутніх перекладачів китайської мови як педагогічної проблеми. Розглянуто специфічні особливості

навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх перекладачів китайської мови у лінгвокультурному аспекті, диференційовано сучасний стан сформованості лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови

У другому розділі "Експериментально-дослідна робота з формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови" дисертантка розглядає педагогічні умови формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови, надає модель навчання та висвітлює експериментальну методику формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови. Подаються результати експериментального дослідження з формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови та їх аналіз.

У загальних висновках представлено основні результати роботи і окреслено перспективи подальших наукових пошуків.

Дослідження, проведене дисертанткою, є кваліфікованим і актуальним за своєю проблематикою. Олександра Моргун продемонструвала глибоке і всебічне знання об'єкта дослідження, належний рівень володіння сучасними методиками аналізу матеріалу, поняттєвим і термінологічним апаратом. Спостереження авторки, висновки та пояснення є логічними, фактичний матеріал підібрано ретельно та сумлінно.

Ідентичність змісту анотації основним положенням дисертації засвідчуємо. Аналіз змісту дисертаційного дослідження О. Моргун вказує на дотримання авторкою вимог академічної доброчесності. Робота пройшла перевірку на наявність академічного плагіату за допомогою інформаційної системи "UNICHECK" і має високий відсоток оригінальності 80,8%.

Попри незаперечну наукову цінність дисертації, обґрунтованість і переконливість висновків, належний рівень володіння сучасними процедурами аналізу, певні моменти стосовно задіяних понять, використаного матеріалу і його аналізу потребують деталізації.

1. Зміст концептів «міжкультурний» та «крос-культурний» здається вживається в єдиному семантичному розумінні. Не до кінця зрозуміло, у дисертаційному дослідженні авторка ототожнює їхнє смислове навантаження. Бажано більш переконливо чітко презентувати досліджувані поняття.

2. Вважаємо за доцільне проаналізувати дотичні до дослідження підходи до підготовки майбутніх перекладачів китайської мови, як-от: соціолінгвістичний, лінгвокультурологічний, культурологічний, порівняльно-зіставний, лінгвокраїнознавчий. На нашу думку, вони мають у потенціалі посилити наукову значущість започаткованого дослідження.

3. Здається доцільним додати та конкретизувати інформацію про перспективи подальших досліджень.

Безумовно, висловлені міркування в жодному разі не применшують важливості отриманих наукових результатів, які є самостійними, ретельно опрацьованими й аргументованими. Поставлена дисертанткою мета успішно досягнута, усі завдання виконано. Висновки дисертації є обґрунтованими та переконливими.

Публікації Моргун О. О. достатньою мірою відображують зміст дисертації. Матеріали дисертації оприлюднено у доповідях на трьох міжнародних науково-практичних конференціях. За результатами дисертації опубліковано одинадцять праць, що відповідає вимогам пунктів 8-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової

спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44.

Отже, на підставі вивчення дисертації, фахових та інших публікацій вважаю, що за своєю актуальністю, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів виконана дисертація Моргун Олександри Олександрівни «Формування лінгвокультурної компетентності майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти» є самостійною і завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам, передбаченим пунктами 6-7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 4 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ України № 341 від 21.03.2022), та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України № 759 від 31.05.2019), а її авторка – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта (Освіта/Педагогіка).

Офіційна опонентка –

докторка педагогічних наук, професорка,

професорка кафедри мов і літератур Далекого Сходу

та Південно-Східної Азії

Навчально-наукового інституту філології

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

Оксана АСАДЧИХ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
УПРАВЛІННЯ
КАДРАМИ
08.04.

Handwritten signature in blue ink.